

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 25. svečana 1870.

List 8.

„S prestola“ ali „ex cathedra.“

V enem amrikanskih listov smo brali te-le besede: „Mi priprosti katoličani smo že taki, da se terno deržimo stare vere in zlasti neomadežano stavimo pred omadežano (misi naj se le na neomadežano spočetje) in nezmotljivo pred zmotljivo.“ V ravno tem listu je čversti odgovor učenega in pobožnega misijonarja Veningerja zoper nezmotljivosti nasprotno brošuro: „Predarki za škofe vesoljnega zbora“, ktera si domišlje, da je kos škofe vesoljnega sveta, ki so v Rimu zbrani, s svojim modrovanjem razsvitliti. Toda o tem Veningerjevem zavračevanju ne bomo govorili, temuč pojasniti bi le hotli besedo „ex cathedra“ — „s prestola,“ ki se tolikrat sliši.

Andrejče v novem Jorku je rekel letos sv. Blaža dan (3. sv.) o besedi „s prestola“: „To ni prav nič težko. „Cathedra“ pomeni stol, prestol. Ako se pa govori o stolu papeževem, se misli s tim njegova služba, veljava, oblast, kakor naslednika sv. Petra, kakor namestnika Kristusovega na zemlji. Kar papež „ex cathedra“ — s svojega prestola v svoji službini veljavi kakor poglavar sv. Cerkve (o verskem in npravnem uku) slovesno izreče, to ne more biti zmoti podverženo. Ako pa papež govori osebno, ne kakor namestnik Kristusov, to je vse kaj družega; takrat se zamore ravno tako zmotiti, kakor kak drugi bogoslovski učenik. Tega razločka protestantje ne znajo delati, pa tudi brez katoličanov ni, kterim to ni jasno. Toliko v kratkem.

Ravno to je nadškof v Melinu tako-le razlagal:

„Vsi učenjaki v bogoslovji so edine misli, da beseda „ex cathedra“ (s prestola) je čisto primérno izvoljena, da se reč zaznamnja, ki je ravno tako stara kakor keršanstvo, — to je, od poglavarja sv. Cerkve dan poduk, ako le-ta ne govori osebno, ampak kakor naj višji oblastnik, in ako Cerkvi kako resnico naznani za dogmo (versko resnico), ktera je zapopadena v razodetem verskem izročilu. Vse naznanila s prestola (ex cathedra) imajo to-le trojno lastnijo: izbajajo od papeža kakor papeža; obrnjene so do vesoljne cerkve, — in odkazujejo ji verovati versko resnico, ki je že obsežena v zalogi sv. vere (depositum fidei) (tedaj nič novega). Resnice božje so namreč očitno ali neočitno (razvito ali nerazvito, explicite ali implicate) v razodenji že zapopadene ali bistveno in nerazvezljivo z razodenjem sklenjene. Jasno je tedaj, da namestnik Kristusov takrat govori s prestola, kadar obsodi uke, ki so zoper vero in npravnost (čednost). Djanja papeževe, ki nimajo omenjene trojne lastnije, niso določila s prestola. Ta reč je bila v resnici vselej jasna, in kadar koli je papež kaj dogmatiško (v verskih resnicah) določil, Cerkve nikoli ni nad tim dvomila.“ —

To tedaj je pojasnilo besede „eks katedra“ ali „s prestola,“ sicer pa pričakujmo, kaj bode nezmotljivi cerkveni zbor o tem izrekel.

Kaj marsikterega katoličana spravi v mlačnost, vnémarnost, v pregrehe, ali celo v prostomavtarstvo.

Keršanska vera ne obsega le tolaživnih, ampak tudi mnogo strašivnih resnic. Tu sem nam je šteti sosebno versko resnico, da bode človek prec po smerti sojen, da so večne kazni in pekeli, da poželenje oči, poželenje mesa ter napuh življenja, sploh vsak smertni greh, če se ga človek na tem svetu ne skesá in ne spové, verže v pogubljenje itd. K temu cerkev katoliška od svojih zahteva, da v cerkev hodijo, se postijo in večkrat spovejo. To pa mnogim, kterim se na svetu dobro godí, ni nič kaj po volji; oni nočejo hoditi ozke poti božjih zapovedi in lastnega zatajevanja, nočejo si pustiti kaliti mirú vesti ter tako v vednem notranjem strahu in nepokoju živeti. Zatoraj zategajo vero proč, kakor opojen rokodelski podružje svojo culico bercne v stran, da lažje teče. Kje je takim lahkoživcem lažje najti mirú in tolažila, kakor pri prostomavtarjih? Tu se brez skerbi dobro je in pije, če tudi potlej človek ves gori za greh; tu so častni može, ki tudi ne hodijo v cerkev; tu se versté govori o svitlobi, razsvitu, svobodi, človečnosti, pobratimstvu, in če imajo zraven tega v taki loži še učenjaka, kteri jim iz modroslovja izposojene, samo na pol jasne reči kvasi, potem jim je tako dobro pri sercu, da se za trenutek ne bojé ne pekla ne hudobe, še naj manj pa greha. Da jih pa v njih nemarnosti in pogreznjenosti kaj ne moti, ne prikažejo se več v cerkev, ne beró več katoliških bukev, tem pridniše pa prebirajo časnike, v kterih se čednost zasmehuje, obrekuje in sramoti cerkev in duhovni.

V novejših časih može više omike in časti morebiti ne prestopajo več tako pogosto k prostomavtarjem; burke s predpasnicami ter lošenimi redovnimi zvezdami, skrivnostno počenjanje in prazni, na pol brezumni njihovi slovesni govori se jim studijo. Le tedaj bolj se dajo znamenitniše osebe vpisati, če hočejo biti vodniki prostomavtarski čedi. V nekterih krajih taki vodniki z zakletim ter zagrizenim sovraštvom na vso moč hrepené katoliško cerkev spodkopati in razdjati, zato pa v tacih deželah, kjer cerkev ima veljavo, poskušajo napraviti punt in prekucijo. Ti ljudje so pravi antikristi, satanovi aposteljni. Enak je n. pr. roparski poveljnik Garibaldi, kteri je stolni mojster prostomavtarski. Mnogo prostomavtarjev pride pred smertjo še k spoznanju, da je vendar le strašno človeku z grehi obloženemu podati se v dolgo večnost, zatoraj bi se mnogi radi dali previditi

s sv. zakramenti. Ali tam, kjer ima družba tacega satanskega vodnika, ostro pazijo družniki na smertno bolnega reveža, in tako zabranijo, da ne more duboven k umirajočemu, če ga bolnik tudi želi k sebi. Vidite tedaj, v kake kleše pride revež, kateri se je v mavtarstvo podal!

Iz vsega tega se razvidi, da je prostomavtarstvo silo nevarno društvo. To je spodjednica v državi; kajti prostomavtarji počenjajo naj večje krivičnosti v državi. To so večji del premožni ljudje, lahkoživci, ki nimajo nič skerbi; ljudje, ki nič ne terpe in torej ne prevdarijo, kaj bo takrat, ko se bo večna pravica nad njimi razodela; taki si večji del tudi drug drugemu pomagajo k visokim službam, in potem snujejo zapovedi in postave, ktere reveža le še bolj potlačijo, premožnega napačenja pa še bolj redč. Verske načela skušajo zatreti, cerkvi spodrivajo njeno moč v očitnih napravah, odpravljajo praznike, in skušajo revežu vzeti še vero, zadnji človeški up in tolažbo. Revnih ne jemlje v društvo. Bogati samogoltnož hoče pa ubozega Lazarja pripraviti ob upanje nebés; ker bogatin noče nič vediti o nebesih, naj bi jih še Lazar ne vžival. Slednjič so prostomavtarji naj gerji prehljenci. Svoje ime tajé in vendar hočejo pred svetom veljati za krepostne, dobrodelne ljudi, češ, da so vse časti in spoštovanja vredni; nasproti pa nobenega tako ne napadajo in ne černijo kakor one, kateri se neprestano in nesebično trudijo v šolah, oni vodijo misijone in duhovne vaje, oznanujejo Božjo besedo, spovedujejo, molijo ter živé v vednem zatajevanju in pokoršini: prostomavtar nasproti pa služi samogoltnosti, samoprindnosti in prevzetnosti ter si nakopuje enako onim v Kafernavmu kletev na glavo, ker o veri Kristusovi noče nič vediti. Zato so vsi prostomavtarji po pravici iz kat. cerkve izobčeni. (Kath. Volksztg.)

Mladeneč, častivec Marije Device, na smertni postelji.

V nekem semenišu v Rimu je živel pobožen mladeneč, po imenu Dolan, kterege je Marija ob njegovem smertnem boju prečudno poterdovala in oserčevala. Kadar je vidil, da se konec približuje, je prosil za podobo Križanega in rekel pričujočim, da čuti, kako se začinja smertni boj. Serčno jih je torej prosil, da v tem trenutku naj ga nikar ne zapušajo, naj ga z molitvami podpirajo. Potem se je spet v sé zamaknil in velikrat klical s premilimi zdihljeji: „verujem, verujem!“ Pričujočim se je zdelo, kakor bi se vojskoval z nevidnim sovražnikom. Enkrat je na glas zaklical: „ni res, ti lažeš!“ in s križem, ki ga je imel v roki, je na stran zažugal, kakor da bi tamkej hudobni sovražnik pred njim stal. Potem se je umiril, in zdelo se je, kakor bi bila vojska dokončana, in da je premagal nevidnega zalezovavca. Nato pa je pohlevno spregovoril zadnje besede: „O kako dobro je, biti v posebni Marijni brambi in šteti se k njenim posebnim služabnikom!“ Med hvaležnimi molitvami k Bogu in k Mariji, ki ga je tako prečudno podpirala, je kmali potem mirno zaspal v Gospodu.

Brani in vari tudi nas, o Marija, zoper hudobne napasti ob tisti uri, ko se bo začela naša zadnja vojska za večno zveličanje, ko se bo čas milosti iztékal in bo le še malo minut med božjo dobroto in božjo pravico; ob tisti uri, kadar se bo duša od telesa ločila v negotovosti, kaj da jo čaka; — ob tisti uri, ki je rečeno: „Ako drevo pade proti jugu ali proti severu, obleži na mestu kamor je padlo (Eccles. 11, 3); ob tisti uri, ko bo le dvoje nastavljeno, ali zveličanje vekomaj, ali pa pogubljenje vekomaj: takrat nas ne pozabi, o Marija! Ne pozabi, da smo se v življenji tebi zročevali, se pod

tvojo pomoč podajali, da smo te tolikrat na pomoč klicali, se iz ljubezni do tebe zatajali, premagovali, greha in priložnosti se ogibáli, in smo želeli biti tvoji pravi otroci in služabniki. Sprejmi nas v svojo brambo, v svojo hladno senco ob smertnem boju, o Marija!

Kam?

Kam, kam — ali na desno ali na levo? Skoraj se nam bo morebiti treba odločiti. Maloktera doba je tako glasno ljudém v spomin klicala pomembne besede Jezusove: „Kdor ni z menoj, tisti je zoper mene, in kdor z menoj ne zbira, ta raztresa.“ Duhovi se ločijo. Na to stran „ultramontanci“, to je tisti, kateri terdno verujejo, da je „ultra montes“ nad pozemeljskimi gorami še drugi svet, še drugo življenje, kjer vlada Gospod in kjer povračuje slehernemu po njegovih delih; na uno stran pa „liberalci“, to je tisti, kateri menijo, da nad gorami pozemeljskimi ni nobenega sveta več, da se njihovo življenje tukaj konča, ki bi toraj radi tukaj vse imeli, vse povžili (liberales-liber alles), vse gospodarili in vladali, ker berlavo njih oko ne seže unkray groba v boljši svet.

Na dvoje se loči človeštvo, in tretjega ali srednjega razdelka (tako imenovanih „poštímavcev“) skoraj ne bode. Dvema gospodoma, ki sta si tako nasprot, pač res ne more nihče služiti. Zdaj velja že: ali na desno, ali pa na levo. Kdor ni s Kristusom, tisti je z Antikristom. Oba imata na zemlji — vsakteri svoje kraljestvo in svoje vojake. Morebiti o nobenem času si le-ti vojaki niso bili tako nasprot in tako na ostro postavljeni, kakor se kaže v sedanji dobi. Junaško se borijo dobri za kraljestvo božje, neznansko se natezajo nasprotniki za kraljestvo satanovo.

Hvala bodi Bogu, da nam je dal vidnega vojvoda, v tako hudem času tako pogumnega, prav res svetlega poglavarja! Tudi sovražniki se zedinjajo, pa prave ednosti med njimi biti ne more. Pač so prekanjeni, in učiti se je v mnogih rečéh otrokom luči od otrok teme, kako naj dosejajo svoje namene. — Sama krotkost in ljubezen je Pija IX, pa vendar ga sovražijo in škripljejo zoper njega duhovi hudobnega vojvoda, ali — Gospod ne dopusti, da bi se dotaknili Maziljenca njegovega. Kadar sila do verhá prikipi, se pomoč božja že glasi. Pij IX, to je ime, katero se glasi po vesoljnem svetu, katero spoštujejo celo drugoverci, in ni jih da bi mogli se izgovarjati, da o njem niso čuli ter da niso prejeli vabila njegovega v kraljestvo Božje.

In kako vneti, kako vsi apostoljski so pomočniki njegovi, škofje katoliške cerkve, ki zvesto pasejo v družbi z rimskim prestolnikom svoje čede in sedaj v sv. Duhu zbrani se posvetujejo o rečéh, ktere imajo zbezanemu človeštvu biti v rešenje in zveličanje! In kako divjá peklenski vojvoda zoper vesoljni zbor v Vatikanu zdaj! „Kaj imaš opraviti z nami, Jezus Nazareški? Vemo, kdo da si, Sin Najvišega, Sin Božji, da si prišel nas pogubit.“ Tako so hudobni duhovi o Kristusovem času vpili iz obsedenih. Tako vpijejo sedanji čas po svojih namestnikih in pomagačih zoper Pija IX, zoper Rim, zoper Vatikan. „Vemo, čemu ste tam. Nas hočete pogubiti, iz naših rók rešiti človeštvo!“ — Upati, terdno smemo se nadjati, da kakor takrat bodo tudi sedaj na besedo Gospodovo omolknili besni duhovi; vendar ne smemo rok križem deržati! Delati, moliti in bojevati se je treba, in čim huje boj pritiska, tim serčniše naj se bori tudi vsakteri na svojem mestu in zedinjeni vsi skupaj. Duhovni in neduhovni podpirajmo stanovitno vladnike svoje v Rimu, in sedaj v svetem letu nikar ne pešajmo, nikar ne pojenjajmo v sveti gorečnosti, ko se godi cerkveni zbor. Ne le o pustu o 40urni pobožnosti, vzlasti v postu naj bi se pojasnovale resnice

in ljudem razkladale dolžnosti, o katerih sedanji svet ali slišati noče ali jih pa vse napak obrača in razteguje.

Da gremo narazen, je očitno in prepada je že toliko, da ga skleniti nihče ne more. Sej je nam to Gospod tudi sam povedal. Ali na desno ali na levo. Ločenje se je veršiti jelo hitreje kakor v prejšnjih dobah, in tako pojde do poslednje ločitve sodnji dan, kadar poreče Gospod dobrim na desni svoji: Pridite izvoljeni mojega Očeta, hudobnim na levici pa: Poberite se spred mene prekleti, — in tedaj pojdejo le-ti v večno terpljenje, pravični pa v večno življenje.

In kam, kam pojdemo takrat mi? Kamor se bomo obrnili sedaj ob času vojske, in kakor se bomo bojevali tukaj, tako se nam bode tam povračevalo vekomaj. Zvesti toraj bodimo zastavi Jezusovi, zastavi, ktero nese pred nami namestnik njegov, stari Pij IX. In kaj se vidi na tej zastavi? Marija, brez madeža spočeta, z Jezusom stopa na glavo kači peklenski, ktera svet ovija in ravno sedanji čas z repom hudo hudo opleta, toda — zastonj! Peklenske vrata nikdar ne bodo premagale cerkve Kristusove; tako tudi duha zmagala ne bode tvarina (materia). Po Mariji Materi se je Sin Božji včlovečil, in po Mariji je človeka ponebesil. Vsa v zvezdah, ima luno pod nogami, in tako zmagoslavlja nad vsemi zmotami in krivicami človeškega in satanskega duha. Na to zastavo v sedanjem hudem boju s Pijem IX verno glejmo, pod njo se pogumno borimo, in svésti si smemo biti, da pridemo v dan razsodbe na desno ter z Jezusom po tem v svete nebesa.

J. M.

Credo zavelje kristjanu v sedanjih časih.

(Msgr. Dr. Gaume.)

(Dalje.)

XVII. Resnična zmaga.

1. Pokristijanilo se jih je pa toliko ne iz tega namena, da bi tako do časti, do bogastva, do veljave prišli, ne iz lahkomišljenosti in ker je reč ravno nova bila — ker kristjan postati je bilo ravno tisto kot: svoje bogastvo popustiti in revščino ljubiti. Kdor je postal kristjan, si je s tem nakopal zaničevanje, jezo, preganjanje... na kratko rečeno: kdor je postal kristjan, je sam sebi podpisal kervavo sodbo. In ker je vsak to vedel, in se jih je vendar toliko in toliko pokristijanilo, se v tem kaže, da je keršanstvo resnično zmagalo in tako svojo božjo moč pokazalo.

2. Zastonj je bilo vse upiranje zoper keršanstvo; zastonj so cesarji kupoma podpisavali smertne sodbe, zastonj so cele trupe beričev se vlačile po deželah ter sabo vozile naj strašnejši orodje, da so kristjane mučili, zastonj so rabeljni povsod meče brusili, germade zažigali, zastonj so vozili iz gojzdov germanskih in iz vročih ravnin afrikanskih divjih zveri, da bi jih pasli s kristjani — vse zastonj! Kolikor hujše preganjanje, toliko večja gorečnost mučenikov.

3. Cesarji, ki so svetu ukazovali, veléli so častiti malike — pa se je vse s studom od njih obračalo; Jezus križani kliče k njemu priti — in vse je k njemu vrelo, če so jim tudi z vislicami in s smertjo v ognji žugali. Celo rabeljni se utrudijo, od morenja skerhana sekira jim odpade — postanejo kristjani in zgubé življenje, kakor so ga drugi pod njih roko. Kolikor se je dalo šteti, jih je v prvih 3 stoletjih enajst milijonov dalo za Jezusa Kristusa kri in življenje; samo mesto Rim šteje nad dva milijona mučencev.

Več ko slep je tisti, ki v vsem tem ne vidi očitne roke Božje!

4. Ali ne samo, da se jih je silno število kmalo kmalo za kristjane spoznalo, postali so v resnici kristjani, postali so popolnoma premenjeni, novi ljudje — tudi serce človeštva si je prisvojilo in ga predrugačilo keršanstvo. Naj bolj razširjene pregrehe so se umaknile krepostim, napuh se je umaknil ponižnosti, neusmiljenje in trinoštvo ljubeznjivosti in krotkosti. In ko malo prej cesar Avgust še šest devic Vestalk v svoji državi ni mogel dobiti (ki bi bile pripravljene deviško živeti), je v keršanstvu deviški rod tako rekoč iz zemlje poganjal.

5. In keršanstvo je tudi popolnoma pregnalo dušno temo, ki je ležala nad človeštvom. Kaka nevednost je bila med pagani zastran Boga in previdnosti njegove, zastran človeka, njegove nature in njegovega namena, zastran sveta, njegovega začetka in namena. In vso to temo je naenkrat pregnala luč božjih resnic, ki jih je osnovalo keršanstvo. Še več: vera Kristusova je popolnoma spremenila vse postave, vse razmere očitne in v družini — vsim je vdihnila svojo nebeško milobo. V prah so razpadli kervoželjni maliki in češčenje Edinega Boga je razsvitjevalo svet. Ptujec ni bil več sovražnik, ampak brat; in zmagovavec v vojski ni imel več na svojih banderih zapisanega pregovora: vae victis — gorje premaganim, ampak velikodušno je prizanašal in keršansko ravnal s podverženim nasprotnikom. Namesto sovraštva je povsod jela kraljevati ljubezen, ki iz vseh ljudi dela ude ene družine. —

6. Keršanstvu se ima zahvaliti sužnji za svojo prostost. Gospodar ga nima več kot orodje, kot stvar, ki jo rabi dokler je potrebuje, potlej pa zaverže; — ne, keršanski gospodar ima tudi sužnjega za človeka, in ne za stvar, ki bi se smela zaničevati kakor se zdi in mučiti pa umoriti zavoljo vsake naj manjši stvarice. — In kako je keršanstvo premenilo družinsko življenje. Zakon je zopet zadobil svojo svetost in kot zakrament še častitljivši postal kot je bil kdaj. Kar je prej razjedalo človeško družbo, to je, da je smel mož imeti po več žen in pa da se je dala in smela razvozljati zakonska zveza, kar so pripustili vsi ajdovski postavodajavci, to je postalo dvojna pregreha. Edinost in nerazrušljivost postane spet podlaga zakona; oče ni več trinog in ne ravná z ženo več kot s svojo sužnjo in z otroci ne več kot s stvarjo brez cene.

Tolike premembe je storilo keršanstvo, tako moč je imelo v sebi.

Občni cerkveni zbor.

(Konec.)

Nasprotovanje bi ne bilo samo greh, ampak tudi glede občnega blagra veliko hudo.

To se lahko zapopade. Cerkev je od Boga vstanovljena, da ljudje srečnejši in boljši postajajo. Ona se bojuje zoper hudobije vsake verste in ima le edino to pred očmi, da se hudobija zatara, kolikor mogoče, dobro pa povsod in pri vsih razširja.

Ta skerb cerkve pa ni enaka tisti, ktero bi morala vsaka poštena vlada in vsak v resnici dober in keršansk vladar imeti, ali vsaj hoteti. V cerkvenem zboru dela cerkev več kakor navadno za blagor človeške družine. Od Boga, od Očeta vsih ljudi in družin razsvitljena cerkev uči dobre vladarje, kaj je hudo, da se ogibajo, in kaj je dobro, da pospešujejo. Kazaje jim hudobijo in slabost daje jim ob enem v svoji čeznaravni modrosti in previdnosti sredstva, da naj hudo odpravljajo. Kadar jim kaj dobrega svetuje, ne pusti jih brez naj boljših sredstev, da se more namen doseči. Cerkveni zbor bo razglasil prave pravice in jih poterdil. Kolika podpora vladam ter oblasti! Pokazal nam bo prave dolžnosti in jih razložil, — kako dobro vodilo prostosti! Odkrito-

serčno bo povedal vladarjem in narodom, bogatim in revnim, kar je pred Bogom resnično, kaj lažljivo, kaj pravično, kaj krivično, kaj dobro, kaj slabo. Kolika dobrota za družinsko življenje sploh in za vlade posebej.

Tedaj pokorščina zboru, pokorščina vsim njegovim naredbam in sklepom brez izjeme, pokorščina v vsem in pokorščina od vsih, kajti blagor duš in družinskega življenja je na to zastavljen.

Kako vsak, tudi priprosti človek zamore priprosti, da je cerkv. zbor v občno dobroto.

Cerkveni zbor je nam vsim mar brez izjeme. Za me, za te, za zveličanje vsih ljudi so papež Pij IX škofe vesoljnega sveta krog sebe zbrali, da skupaj pretresujejo naj boljši sredstva, kako se more povodnji brezboštva v okom priti, da ne potegne Kristusu pridobljenih duš seboj v večni prepad.

Vse to se v navadnem življenji le pregostokrat pozabi. Pozabi se, da papež ni samo zase, ampak za nas vse papež, da škofje niso samo za svoje lastno zveličanje na svetu, ampak da pospešujejo blagor sebi izročeni duš, da duhovni in drugi služabniki cerkve, da vse katoliške naprave in zakramenti, z eno besedo, da je vse, kar nas vera uči, v naš prid, in le zavoljo naše časne in večne sreče ustanovljeno. Mi sami za se skerbimo, ako cerkvi kaj storimo. Ako pa cerkev, vero in pobožnost napadamo, delamo zoper svojo lastno srečo. Skerbimo toraj, da podpiramo, kolikor je mogoče, velikansko delo, katero so papež Pij IX slavno pričeli; podpirajmo cerkveni zbor, kolikor nam je moč. Samo po sebi se razume, da z delom vsi ne moremo pomožni biti, kakor veliki bogoslovci in duhovni svetovalci, ki so že dolgo časa posvetovali se o naj važnejših prasnih; ali vsi brez izjeme zamoremo z molitvijo podpirati papeža in vse zbrane škofe in z njimi vred delati.

Vsaki dan molimo na čast blažene Device Marije, sv. Petra in družih svetnikov, da sprosijo višega razsvitljenja in pa milosti in moči našim duhovnim očetom, da doveršijo tako težavno in važno delo. Molimo tudi za sovražnike, da bi se spreobrnili, pa tudi za vladarje, da pospešujejo cerkveni zbor po svoji zmožnosti. Molimo za jutrovo cerkev, ki je tako žalostno ločena od naj boljši matere katoliške cerkve, da se zopet poverne v naročje edinosti. Vernitev razkolnikov je ena naj gorkejših želj sv. Očeta, želja serca neomadeževane Device in naj svetejšega serca Jezusovega.

Molimo pa tudi za popolno spreobrnjenje protestantske angleske dežele. Ako nas znamenja ne motijo, kaže se očitno, da Angleško želi poverniti se v naročje edino prave cerkve, od ktere je ločeno že nad tristo let.

Molimo tudi za protestante na Nemškem in kjer koli še bivajo. Brez dvombe je veliko takih med njimi, ki po resnici hrepené, pa je ne najdejo. Resnica pa je le v katoliški cerkvi; „Zveličar je nauk resnice na sedež edinosti posadil, pravi sv. Avguštin.“ Ta sedež, na katerem je edina resnica in življenje, je sedež sv. Petra v Rimu, je sedež sv. Očeta, naslednika sv. Petra, namestnika Kristusovega, nepretresljivega učenika cerkve vesoljnega človečanstva.

Darujmo toraj Bogú molitve za dober vspeh cerkvenega zbora, prav posebno sv. obhajila, ker to je naj veličastnejši in Bogu naj prijetniši dar, kterege mu zamoremo darovati. Z darovanjem sv. obhajila sklenemo svoje molitve z molitvijo Jezusovo in z njegovim naj svetejšim srcem, in gotovo bo taka molitev uslišana.

Branimo pa tudi cerkveni zbor pred napadom takih, ki se nad njim hudujejo, ne vedoč, kaj je in kaj namerava, in glejmo pridobiti zboru prav iskrenih prijatlov.

Tako zamore in mora vsak vernik, tudi otrok, tudi

priprosti delavec in kmetovavec pripomoči k oblińsemu sadu velikanskega cerkvenega zbora. Posl. Fr. Vidic.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Poslavljenje. Politčne občine na Dolenskem: Stariterg pri Poljanah, Radenice, Dol in Dolenja podgora so izvolile gosp. dr. J. Sterbencu za svojega častnega občina zavolj zaslug, ktere si je pridobil za ondotno šolsko bukvarnico; zapisal jo je že pred več leti za dosmertnega uda v družbo sv. Mohora in ji podaril raznoterih bukev slovenske literature. Imenovana knjižnica šteje že do 200 knjig. To lepo priznanje in poslavljenje od strani dolenskih občin nas toliko bolj veseli, ker je g. Sterbencova vsestranska neutrudljiva delavnost in postrežnost sploh znana in gotovo vse hvale vredna. Torej mnogim mnogim iz serca povzamemo klic: Slava gosp. častnemu občincu in občinam!

Prestave naj lepših cerkvenih pesem gosp. J. Bilca so bile od mnogih strani močno hvaljene, in res so kaj pripravne in koristne. Prestavljene so v izviri nimeri, da se lahko pojejo s tistimi napevi kakor so v latinskem, in ki so že močno znani, n. pr.: Veni Sancte Spiritus, Pange lingua, Gloria laus, Jesu dulcis memoria, in druge skoz celo leto. Pesmi so se posebej natisnile, da jih ima vsak vse lahko precej v bukvicah pri rokah, vtaknilo se je v posebni natis veliko denara: zdaj pa ležé brez koristi! Bliža se postni čas, ko se tako dobro podajo cerkvene pesmi od Jezusovega terpljenja, katerih je 11 (vseh skupaj pa 60) v tej knjižici: naj bodo torej še enkrat priporočene vernim Slovencem. Dobivajo se pri g. Gerberji (po 25 kr.) Pisavce dobrih izdelkov je treba z gorečim vdeleževanjem k daljnemu delu spodbudovati.

Kazatelé slovanšti. Slovanskih pridigarjev g. Mužika v Pragi je prišel na svitlo tudi že tretji sošitek prvega zvezka, ki obsega pridige do praznika žalostne Matere Božje v velikem tednu.

V ljubljanski škofii je po letošnjem imeniku 17 kanonikatov, 19 fará, 81 lokalij, 3 vikarij, 11 starih kaplanij, 19 ekspozitur, 230 kooperatur, 6 manemisarij, 42 beneficijev, 308 duhovnijskih cerkev, 1008 podružnic, 7 samostanskih cerkev, 161 kapel, 498 duhovnih pastirjev, 27 pri družih opravlilih, 52 v pokoju, 21 v družih škofijah, 17 duhovnov iz družih škofij, 55 redovnikov, 68 redovnic uršul. družbe, in 28 usmilj. sester, ter 526.876 duš. Avgustanci in Helvecijani 304, nezedinjenih grekov 235, 1 Izraelec. Prazni kanonikati so 4, fare 4, kaplanij 20, stara kapl. 1, ekspoziture 3, kooperatur 52, manemis. 4, beneficijev 12.

Iz Tominskega, 11. sveč. (Cerkveno petje.) Zdelo se mi je, kakor bi bile moje lastne želje razodete, ko sem v 3. listu „Zg. Dan.“ t. l. bral, da se je našel prijatelj cerkvenega petja, ki je važno misel sprožil, da naj se nabirajo lepe cerkvene pesmi z napevi, in se na svitlo spravljajo. Kdo bi tega početja z veseljem ne pozdravljaj, kateri vé, kako prečudno moč da ima ravno cerkveno petje za povzdigo človeškega serca k Bogu, za navdihovanje svetih občutljejev. Pa ne petje, katero si bodi, ima že ta vpliv, temuč petje v resničnem pomenu cerkveno. V tem pa, žalibog! pogrešamo marsikaj po naših cerkvah. Dve napaki ste pri cerkvenem petji, kterima v okom priti bi bila velika zasluga oziroma dolžnost. Kakor povsod namreč, tako tudi pri cerkvenem petji je srednja steza zlata steza; pa ravno ta se pogostoma zapušča, ter zdaj na desno, zdaj na levo zahaja. Slišal boš, postavim, v eni cerkvi napeve tako reči brez nóg in glave, brez duha in življenja, vsédnje in smešne, ter bi skorej mislil, da si v kerčmi, in ne v hiši Božji. Gorjé pa ušesom, ki imajo količkaj

občutka za vbranost glasov o taki priliki! Nasproti je slišati v marsikteri cerkvi sicer lepo vbrano, tudi umetno petje, ki pa le preveč spominja na opero, in bi dostojniše mesto našlo v gledišču ali na plesišču. Vsakdo lahko razvidi, da ne prvo ne drugo ni vredno imena cerkvenega petja, ker ne eno ne drugo ni primerno pobožne misli buditi, kar je ravno prva naloga cerkvenega petja. Kako močno je torej želeti, da bi hvale vredni namen gosp. Kunšiča se vresničil, in da bi ga v tem krepko podpirali vsi, katerim je pri sercu povzdiga cerkvenega petja in njegovo vpeljanje po vsih slovenskih pokrajinah. Da se bo pa to doseglo, kdo bo tajil, da je treba pri nabiri gledati na to, da bodo napevi cerkvenega, in zraven tega slovenskega duha, da bodo pripravljeni ne samo za izurjene pevce, ampak tudi za priprosto ljudstvo?

Po moji misli cerkveno petje svoj cilj toliko bolj dosega, kolikor bolj se ga cela zbrana množica vdeležuje. Zatorej potrebujemo posebno lahkih napevov, ki se dajo brez težave naučiti; težki in zviti naj bi bili le bolj izjema za posebne praznike. Tukaj si ne morem kaj, da bi ne povedal svoje misli, da namreč med veliko družimi se mi zdijo tudi napevi Dolinarjevih cerkvenih pesem, dasiravno priprosti, večji del prav primerni za naše ljudstvo, ker iz njih veje ob enem duh žive vere in mili duh slovenski. Ti napevi so slovenskemu ljudstvu iz serca vzeti, so kost od njegove kosti, iz njega izrašeni in zato močno priljubljeni in razširjeni. Dolinar je dobro poznal občutljivo stran slovenskega katoliškega ljudstva, za katero je pesmi skladal, zato mu je podal domačo, tečno hrano, in se je ptujih oblik varno ogibal, s katerimi se slovenske ušesa nikdar ne bojo sprijaznile.* Zato menim, da bi ne bilo nespametno, ako bi se pri napravi toliko zaželenih novih napevov ne preziral popolnoma duh, v katerem so bile zložene stare sicer, pa ginljive pesmi Dolinarjeve.

Zdaj pa naj še pristavim: Bog daj srečo blagemu početju; mi pa z družinimi močmi k temu pomagajmo!

Iz nemškega Gradca. Kaj vam hočem o tukajšnjem cerkvenem življenju novega pisati? Menim, da je vam iz tukajšnjih in dunajskih časnikov znano.** Tudi tukaj je veliko zvestih katoličanov, ki pa, kakor je že navadno, ne delajo toliko šuma, kakor njih nasprotniki. Tudi Gradec, kakor veste, ima svoje kat. ali konservativno društvo in svojo besednico (ressource), ki se imenuje „Harmonie.“ Tukaj se udje katol. društva po večkrat zbirajo, od novega leta je bil že dvakrat občni zbor in sicer je govoril enkrat vseučeliški prof. Tewes, kako naj bi se za novo tiskarno društvo, ki ima tudi že lastno društveno tiskarnico (Vereinsdruckerei) poljudne podučne knjige in brošure spisovale. Govor ta, kakor tudi drugi enaki, je bil ves priobčen v znanem tukajšnjem časniku „Grazer Volksblatt“ in priporoča vodila, ki jih na Slovenskem že vidimo vresničene v knjigah, ki jih na svitlo daje društvo sv. Mohora. Drugič pa je dr. Maassen, tudi profesor prava, primerjal obe spomenici prejšnjega ministerstva z ozirom na namene konservativnega društva. Spodobi se, da opomnim tu še enega vseučeliškega prof., dr. Weiss-a, čigar delo „vesoljna zgodovina“ (Lehrbuch der Weltgeschichte, Wien, Braumüller) slovi v znanstvenem obziru, pa je tudi v kat. duhu pisano,***)

*) Ta misel tukaj sprožena nas toliko bolj veseli, ker čisto dobro pomnimo, da nam je pred več leti Dolinar sam pisal v ravno tem pomenu. Vr.

**) Dopisi so občinstvu vselej ljubši in sploh koristniši, kakor pa novice posnete iz časnikov, ki se ne dajo tako lahko povzeti takemu, ki ni sam pričujoč; torej si bodite svesti, da z dopisi prav veliko koristite in prosimo torej, da bi nadaljevali. Vr.

***) Za pokušnjo nekatere stavke iz predgovora 3. zvez. tu zapišem: 1096—1492, es ist die Zeit eines erhabenen Seelenschwunges...

ki je v kratkem prišel na svitlo 4. zvezek v dveh oddelkih in obsega zgodovino od najdenja Amerike do „vestfalskega pomirjenja.“ Le škoda, da bi cena, ki je pri Braumüllerjevih bukvalah sploh precej visoka, utegnila marsikoga prestrašiti, da si ne kupi po pravici slovečega dela. — Z že imenovanim „Grazer-Volksblatt-om“ ko doklada pa tudi posebej (za 2 gl. na leto po pošti) izhaja vsako saboto „Sonntagsbote,“ ki prav umevno zedinja tiste namene, ki jih imata v Ljubljani Novice in Danica. Tu se v kratkem berejo imenitniši politične novice, gospodarske skušnje, dopisi o društvenem in cerkvenem gibanju itd. Ima menda že okoli 4000 naročnikov.

„Volksblatt“ pa izhaja vsaki dan v velikosti in z doklado vred v obsegu „Zg. Danice“ in velja po pošti na leto 16 gld. V ravno toliki obliki in ravno tako na celi pōli izhaja vsako sredo „Kath. Wahrheitsfreund,“ kterege čisti znesek se obrača za sirotišnico, ki jo vzdržuje tukajšno „društvo sv. Pavla,“ kterege udje razun majhne molitve nimajo druge dolžnosti, kakor da ima vsaki omenjeni list. Peddeset sirót je tako menda z vsim preskerbljenih. — Ne bom veliko govoril o Vogtovem opičevanju, ki pravijo, da je 2400 gld. v Gradcu zaslužil, ne o čenčah, ki jih kvasijo ljudje in časniki o nagli smerti prof. in „hofrata“ Unger-a, ki je že davno našel bedarijo, da se zeliše prenaredi v žival itd., in je menda tudi bil med tistimi, ki so Vogta priklicali. Dosti je, če opomnim, da v „Wiener Kirchenzeitung“ je Wiesinger dobro pretresel tistih 6 obligatnih govorov, ki jih Vogt vedno na novo gode, naj se še toliko učenjakov, naturoznancev in bogoslovcev zoper njegove najdbe in derzne sklepe oglasi. Bolj znanstveni in vam že gotovo znani ste knjižici: „Vogt und sein Auditorium von Vinz. Knauer (36 kr.) in pa „Balter Anfänge der Organismen und die Urgeschichte des Menschen.“ V obeh knjižicah se najde še več drugih učenih mož in časnikov tudi protestanskih in naturoznanskih, ki spod-

die Zeit. in der ein h. Bernhard blos durch die Kraft seiner Rede und die Reinheit des Charakters eine Welt in Bewegung setzte. Es ist die Zeit des Glaubens. Die Religion hat die erste Stelle in den Gedanken der Menschen, sie durchdringt das häusliche wie das öffentliche Leben, Kunst- und Wissenschaft. Der Glaube gibt der ganzen Zeit den Ton und es ist nicht ohne Grund, wenn ein grosser Naturforscher (Humphrey Dary) sagt: Die Religion übt immer auf den Geist einen wohltuenden Einfluss aus.... Die Kirche war die grosse Stadt der Armen... Das Kloster Clugny allein z. B. ernährte zu Zeiten 17.000 Arme-tätlich. Die Kirche war reich, aber sie galt nur als Verwal-terin der Schätze zu Gunsten der Armen. Um Gotteswillen geben, mache den Menschen nicht arm, war Sprichwort jener Zeit... Aber auch der Unterschied der Stände war gemildert durch den Geist der Religion... Man achtete des Fürsten heiligen Beruf, aber man ging frei und autrecht einher.... Rudolf von Habsburg gebrauchte in Aachen das Crucifix statt des Szepters und gab auf dem Schlachtfelde an der March die Losung „Christus“ — es war dies mehr als Symbol. Der Geist der Regierung war christlich; dafür kam das Volk dem Könige mit einer rührenden Liebe entgegen. Man lese die span. Chronisten... aus jedem Worte zittert die Liebe eines treuen Herzens. Die Münzen, die wir aus der Zeit Ludwig IX (des heiligen) noch besitzen, sind alle durchlöchert, denn das Volk trug sie als Erinnerung an den heil. König um den Hals.... Einen mächtigen Antheil an der Kräftigkeit und Frische jener Zeit hat der Geist, in welchem die Jugend erzogen wurde. Man hielt die Jugend möglichst lang von der Berührung der grossen Welt zurück, man folgte dem Grundsatz, die Seele des Kindes solle ein Tempel Gottes sein und nur Gottes-Furcht drin wohnen. Der Engl. Digby verweist auf die schönen Engelsköpfe auf den Bildern der alten Maler, um einen Begriff zu geben von der Reinheit, Frömmigkeit, und dem tiefen Seelenleben der Jugend jener Zeit. In ähnlicher Weise sagt Plato: Wenn die Akropolis in der Seele der Jugend leer ist an reinen und edlen Ideen, so wird sie in den Besitz der Entgegengesetzten kommen. Ist sie nicht unablässig geschätzt durch die glänzenden Bilder schöner Dinge, so wird der Irrthum und der sittliche Tod drin seine schwarze Fahne aufpflanzen u. s. w.

bijajo Vogtovo lahkomišljeno in poverhno sklepanje. Posebno temelito in obširno, pa tudi v mikavni obliki pretresa vse take vprašanja, ktere vediti je vsakemu omikanemu katoličanu v današnjih časih tako potrebno. „Reusch, Bibel und Natur, Freiburg, Herder, 2. A. 496 str. — 2½ gld. srebr. (sicer z nadavkom sr. malo več.)

Da se kat. zavest tudi po deželi vedno bolj razširja, so priča mnoge kat. politične društva, ki jih je skoro vsak teden več in bodo kmalo po vseh večih farah. Njih namen je, da ljudstvo vedno bolj spoznava in po svoji vesti tudi spolnuje vstavne dolžnosti in pravice. To je pač kaj imenitna reč v današnjih časih. Zakaj cesar hočejo zvéditi resnično misel in resnične potrebe ljudstva, in če katoličani molče, glasili se bodo le tisti, ki liberalstvo le zá-se hočejo. „Volksfreund“ 20. febr. več govori o teh dolžnostih in kaže na Bavarško, koliko zamorejo katoličani, če si prav v prid obračajo pravice, ki jih vstava daje po prostosti tiska in zborovanja. „Čuječim so pravice pisane!“ Da pa pri zunanji delavnosti „znotranji človek“ ne opeša, temuč se od dne do dne vedno bolj prestvarja po Božji podobi, se v ti škofii obhajajo po več krajih ljudski misijoni, ki jih vodijo oo. ligorjani, lazaristi in karmeliti. Že od novega leta do danes je bil misijon na več krajih in ljudje so kazali veliko gorečnost, tako da so nekteri celo čez noč v cerkvi ostajali, drugi še le proti večeru obhajani bili. V malo dneh bo tudi v Gradcu misijon in sicer naj prvo pri čast. oo. frančiškanih od 23. feb. do pepelnice srede. Vodili ga bodo oo. ligorjani, ki imajo v Mautern-u veliko hišo svojega reda in domače učilišče. — Sploh je v ti škofii veliko samostanov, kterih delavnost v dušni in tudi telesni prid človeštva je obilna in očitna. V „Gr. Volksblattu“ (okoli 12. in 13. febr.) je nek imeniten dr. zdravilstva s številkami našteval dobrote, ki jih reveži in študentje graškega mesta vživajo po samostanih.

Od sv. Petra Slovenov na Beneškem, 18. sveč. 1870. — Od kar se je pričelo sv. leto, se po naši Videmski nadškofiji vedno še zdaj verstijo ljudske duhovne vaje po duhovnijah. Tako se pripravljajo ljudstva, da se vdeležujejo odpustkov sv. leta povsod zares z velikim duhovnim pridom. „Liberalci“ zobe grizejo, ter ne morejo umeti, kako ljudstva vendar v procesijah hitijo poslušat misijonarje, ko se vendar vedno prizadevajo jih izobraziti po novi dobi. Tresejo se o prihodu misijonarja kakor pred viharjem in nevihto, ki vse polomi, poruje, in pokončá, kar so iskali oni z velikim prizadevanjem natrositi in nasejati. Čudno se jim zdi, da vkljub vsemu upiranju vera le živi, in da ljudstva, site poslušati njih čenčanja, vedno bolj goreče hitijo poslušat govore katoliških duhovnikov, ki govorijo od smerti, od pekla, od plačila in kazni po smerti, od nebes. Posebna dobrota za sedanje sveto leto je došla duhovstvu naše nadškotije. Potem ko so bili žalostno razkropljeni redovniki, se je zdelo, da bode veliko pomanjkanje za oznanjevanje Božje besede in torej nemogoče vstreci potrebam vernikov. Previdnost Božja pa je v prid sv. cerkve zdramila zbrano versto pogumnih vojakov med svetovnim duhovstvom, ktera se je pripravila in čudovito izveršuje cerkveno poslanstvo, ki je bilo sicer izročeno duhovstvu mnogoterih redov. Le-ti hrabri duhovski versti je pripisovati, da se je po mnogih duhovnijah bolj poživila vera, lepo življenje in rast v čednostih. Vredni so torej ene besede pohvale ti skerbni duhovniki, ki so se spomnili svojega visokega poklica in so s tako skerbjo in čudovitim zatajevanjem se podali v tako težavno opravilo v vinogradu Jezusa Kristusa.

Tudi med Slovenci na Beneškem se verstijo misijoni in kakor je že oznanila vaša Danica meseca mal. serp. l. l.: prvi misijon je bil pri sv. Petru, ktereга sta vo-

dila čč. oo. Anton Bankić in Janez Starè iz Jezusove družbe, in potem pri farni cerkvi sv. Leonarda v Podutani. Dalje je č. o. Bankić sam vodil drugi misijon v duhovniji Prapotski, in v kaplaniji Kodermaski. Potem v novič pa so jih vodili domači duhovniki v duhovniji sv. Petra pri kaplanijah Laze, Tarčmon, Arbeč, dolnji Barnas, Lander in gorenji Barnas. Nadaljevali so duhovniki od sv. Petra v duhovniji Kampejski, v kaplaniji Podcirkvijo, in v Mažarolih v duhovniji Preštinski. Pri vsih misijonih so gg. spovedniki z velikim zatajevanjem spovedovali po dnevi in po noči, da ravno je vse zmerzovalo. Pri nekterih misijonih 6—9 spovednikov ni bilo kos postreči vsim spokornikom; še po misijonu so morali domači gospodje spovedovati. — Zadnji dan misijona so prišli srenjski pervaki povsod se poklonit in zahvalit častite misijonarje za dobroto. Po nekterih kaplanijah so jih pri njih odhodu poslavljali z veselim zvonilom in streljanjem.

Nekteri naših slovenskih misijonarjev so vodili duhovne vaje tudi po Furlaniji v furlanskem in laškem narečju, in povsod z veliko pohvalo. Tudi po teh krajih so jih častili z glasbami in s streljanjem. — Dozdaj razun č. o. Antona Bankić-a iz Jezusove družbe opravlja 5 duhovnikov iz duhovnije sv. Petra to častito poslanstvo.

Iz Adrijanopoljna (Drinopolja na Bulgarskem ali Turškem) piše naš rojak čast. Br. Fr. Cerar nektore reči o ondotnih zadevah. Dolgo časa je že, kar nisem nič pisal, pravi g. dopisatelj, vzrok je slabo zdravje in preobilne opravila. „Zg. Danica,“ me vsak teden obišče in razveseli ter razvedri otožne misli tukaj v daljni deželi. S poslanimi podobnicami sem veliko Bulgarčkov in tudi Ermencev razveselil, in še zmiraj me kdo za-nje poprosi. Serčna zahvala za nje! Morebiti bodo g. K—l in J—a C. spet kaj pripomogli; pa prosim — ne černih, ampak malanih.

Ljuba Danica, naznanuješ mi vseskozi darove za misijone; prosim te, da bi tudi za naš misijon kaj serc omečila, ker smo tukaj v veliki potrebi. Bulgarskih otrok že 13 ima pri nas stanovanje, živež in obleko; tudi Ermencev in Grekov že precej hodi v našo šolo, tako da nam je naša hiša premajhna in smo bili prisiljeni še drugo dokupiti; pa plačati je ne moremo, ker denara nimamo, torej se je potreba na vse strani obrniti za pomoč. V naj večem mrazu so nam pošle derva in denar; mraz je pa tako čez dan, čé malo vode prinesem v stanico, da mi skorej zamerzne. *) Hvala lepa vam dobrotnikom, kteri ste kaj pomagali našemu misijonu, Bog vam plačuj stotero na tem in na unem svetu.

Pelnovec.

Pij IX usmiljeni pa pravični do vradnikov. Neki vradnik se pritoži pri papežu, da ne more dobiti službe, na ktero se je že dvajset lét zanašal, češ, da ni sposoben zanjo. Pij mu ne odgovorijo precej, temuč zastavijo mu tri težke, to službo zadevajoče vprašanja. Ker jih povoljno odgovori, pokličejo sv. oče predsednika, ki je vradnika nazaj deval, in mu rekó: „Pomislite, da mož, ki je tacemu delu kos, je tudi vreden službe, ktero mu kratite; hočem, da jo v dveh dneh nastopi in da se mi kaj enacega ne pripeti več.“ — Takó skerbijo, da se zasluge poplačajo in pravica vsikdar godí. To tudi tale primerljaj učí. Neko jutro pridejo Pij IX v policijsko vradnijo. Ko pogledajo skoz okno, vidijo mnogo ljudi, ki so že celo uro čakali potnih listov (pôsov), ker vradnik še ni bil odzajutrikoval. Papež ga pokličejo

*) Blage roke: P. in U., A. in W.! nekaj Vaših darov smo precej poslali tem prezebajočim in lačnim revežem. Vr.

pred se, ga zelo okregajo in pristavijo: „Zdaj dajte tem ljudem še 50 paolov (krög 7 zlatov) za odškodovanje časa, kterega ste jim ukradli.“ — „Toliko denarja nimam pri sebi,“ jecljá vradnik „Tu imate“, odgovorijo Pij, pa utergalo se vam bo pri plači.“ —

Razgled po svetu.

V Parizu je bilo pred nekterimi dnevi dosti hudo rogovilstvo; govori se, da zakletev je veljala Napoleonu in njegovi cesarski držini. Našli so orožja in družih znamenj hudodelstva. Gotovo je, da satan in njegovi beriči so strašno nevošljivi, da se očetje keršanstva tako mirno v Rimu dogovarjajo za to, kar je človeštvu v korist. Rad bi toraj vnel kako rogovilstvo, da bi mogli mavtarji v Rim ter bi vesoljni zbor razgnali. Sej tudi v Milanu so bili te dni klici za vesoljno ljudovlado (republiko) nabiti po zidéh. K temu je na svitlem neka ruska brošura, ki je menda pisana po navdihu carovem in hoče dokazovati, da Francija je to dobo osamotena. Ne more se zanašati na nobeno zvezo, na Laško še naj manj, dasiravno je Francii dolžno hvaležnost. Ne na Anglijo, ker vé se, kako je Francii goraka; ne na Avstrijo, ki se ima še zmiraj zmaševati za Solferino in Sadovo, kateri po pravici Francii pripisuje. S Prusijo že celo ni zaveze misliti. Rusija bi Francii podala roko, ako le-tá misel na Polonijo opusti, ako se odpové zavetovanju ali varstvu kristjanov na Jutrovem (!), pa da naj se ne bojí strašila panslavizma. Toda car in njegova brošura naj govori, kar drago, gotovo je, če Napoleon zapusti in izdá katoličane na Jutrovem, da tisti trenutek mu tudi odklenka na Francoskem. Odjenjuje Napoleon že tako razkolništvu na Jutrovem, kar se vidi n. pr. iz tega, da francoski poročniki dopusté svetišča v sveti deželi čedalje bolj izdajati; ako popolnoma odjenja, bode kmalo skusil, koliko je vredna zapupnost fracoskega katoliškega naroda.

Kolonjski vikši škof Melchers je v razpisu zavergel priterjevalne adrese do Döllingerja. Pravi, da Döllingerjevo pisanje obsega terditve, s kterimi se noben škof ne more zlagati. S takim mekinjenjem, pravi nadškof, se ravno priklicuje potreba, da naj se dogmatiško določi, kar po mislih škofov do zdaj ni bilo potreba. To se pravi: Ravno počenjanje zoper papeževo nezmotljivost dokazuje, da je potreba to nezmotljivost za versko resnico razglasiti.

V Lincu so 3. tega mesca pri konferencii vsi gg. učitelji enoglasno naznanili c. kr. šolskemu inšpektorju, da nove šolske bukve le takrat sprejmejo, ako bodo od kneza škofa poterjene ter ako bodo dušni pastirji in srenja z njimi zadovoljni.

Zoper brezverske šole oporekajo na Pruskem ne le katoličani, ampak tudi protestantje, kakor v Bonu, Koblencu, St. Goaru, Duisbergu in drugod.

V **parški zbornici** je domoljubna in katoliška stranka popolnoma zmagala; sprejeto je namreč pismo večine do kralja ali adresa z 78 zoper 62 glasov. Hohenlohetovo ministerstvo bi moralo tedaj s prusoljubi vred na stran iti; kralj pa je tako zaverovan vanj, da se je bil skorej z vsimi kraljevimi princii zato sperl. Kdo si vé, ali se boji Bizmarka, ali kaj mu je?

Petnajst senatorjev ali starašin je na novo dobilo laško kraljestvo. „Unità“ pravi, da samo se še pograšata Macini in Garibaldi v senatu, da pa tudi ta dva bi bila že pristopila, ako bi bila hotla. Med temi novimi očeti starašini je tudi zloglasni Bixio, ki se je n. pr. l. 1864 bahał v derž. zboru: „Ko sem bil jaz puntarski general, kadar koli sem zasačil tujcev z orožjem v roki, sem jih dal pokončati.“ Ali niso med tujci, kakoršne je Bixio tako rad pobijal, tudi Avstrijanci? In Avstrija zdaj blezo ni v jezi z Italijo, ki take senatorje dobiva!

Mogunški škof baron Ketteler je 8. sveč. 1870 iz Rima naznanil: da je le s tistim Döllingerjem enih misel, ki je nekdej svoje učence napolnoval z ljubeznijo in navdušenjem do cerkve in apostoljskega sedeža, da pa nima nič opraviti s tistim Döllingerjem, kterega zdaj sovražniki sv. Cerkve in apostoljskega sedeža preslavljujejo. Ketteler je te besede izrekel potem, ko je omenil, da Döllinger je očitno zaznamnjan ko tovarš v mislih s pisavci spisa „Janus-a,“ ki Cerkev psuje, in on dozda še ni za potrebno spoznal naznaniti, da on ko zvest sin katoliške Cerkve ni tistih misel, ki Janus-a navdajajo. Janus pa ne meri le samo zoper nezmotljivost papeževo, ampak tudi zoper pervenstvo (primat) samo, zoper to veliko vstanovo sv. Cerkve. Zraven tega je Janus zmedenija neštevilnih popačenj zgodovinskih djanj. Verh tega je Döllinger brezimeni sostavljavec spisa: „Prevdarki za škofo na cerkvenem zboru zastran prašanja papeževe nezmotljivosti,“ ki je sicer veliko zmerniši od Janus-a, pa se z izpeljavami Janusovimi tako zлага, da je sumiti, da saj tudi Janusove misli poterjuje.

Razne novice. „Unità“ piše, da je Beust pisal avstrijansko-ogerskemu poslancu v Rim pismo, da naj sv. Očetu pred oči stavi hude nasledke, ktere bi seboj pripeljalo določilo papeževe nezmotljivosti „za vzajemno razmero med državo in cerkvijo.“ Tega samo je bilo še treba, da se protestant Beust v katoliške verske reči vtika. „Unità“ pristavlja k temu: „Avstrija ima odveč grehov izmivati, torej je treba, da stopa iz nesprenišljenosti v nesprenišljenost.“ — Odbor za preštete svetuje, naj se izdajki za vseučiliše v Insbruku izbrišejo, to je, naj se zbríše vseučiliše samo. Ali to je „naprejstvo“ nove ère, učene naprave podirati? — Na Tirolskem je je zdaj 43 katoliških družb in nektere se še zbirajo. Tu je druga serčnost kakor pa na Slovenskem. — V Rimu so sv. Oče 17. t. m. naznanili pričetje razstave, za katoliško umetnost. — Tirolski poslanci, ki so državni zbor zapustili, dobivajo od srenj vsih strani naj krepkejši priterjevanje k temu početju. — Ministerstvo je dr. Riegerja in dr. Sladkovskega na Dunaj poklicalo na dogovor za pomirjenje s Čehi. Pa se je malo zanašati. „Politik“ meni, ako je ministerstvo pripravljeno Polcem le malo dopustiti, bode tisto pod nič, kar bi hotlo Čehom dovoliti. — Govori se spet, da na Parskem bode odstopil Hohenlohe z vsim ministerstvom. Kadáj že je bilo čas! — Na Pruskem so zbornice sklenjene, in pričel se je severo-nemški zbor, ki ima terpeti do velike noči; nato se zopet prične „colparlament.“ Pruski mlin zmiraj melje, naj berže za Nemčijo bolj zadetno žito, kakor pa so pri nas ženitve in mešanje v cerkvene reči. — Več škofov mora za veliko noč iz Rima domú iti, zlasti kjer deleč okrog ni nobenega, da bi posvetil ss. olja. Tudi to služi liberalnim listom, da svoje radoverne brave z novim lažmi pitajo. Strašno rijejo ti kerti po lepem polji katol. cerkve. — „Varite se volkov v ovčjih kožah!“

Iz Ljubljane. Döllinger zoper Döllingerja. Človek nikoli ne vé, kaj se mu še utegne primeriti na zemlji, zlasti ako dolgo živi in ga začenjajo duhovne moči zapušati. Med mnogimi spisi, ki cerkveni zbor tičejo, je tudi knjizura „Erwägungen für die Bischöfe des Conciliums über die Frage der päpstlichen Unfehlbarkeit.“ (Prevdarki za škofo na cerkv. zboru o prašanji papeževe nezmotljivosti). Tem prevdarkom nasproti, ki pogrevajo stare galikanske in febronijanske zmote, je prišla pri Pustet-u v Regensburgu na svitlo druga brošura: „Neue Erwägungen über die Frage der päpstlichen Unfehlbarkeit.“ (Novi prevdarki o prašanji papeževe nezmotljivosti.) Perva brošura je menda toliko kakor

gotovo, da je Döllingerjeva. Druga brošura pa dokazuje ravno iz Döllingerjevih učenih bukev, da nekdanji Döllinger je ravno nasproti temu pisal in učil, kar zdaj novi Döllinger v omenjeni brošuri hoče učiti in terditi.

Omenimo naj samo, da Döllinger v svoji cerkveni zgodovini od l. 1843 ima poseben oddelek z napisom: „Der Papst als oberster Lehrer u. Beschützer des Glaubens.“ (Papež kakor naj višji učenik in varh vere.) Ondi je rečeno: „Že (papež) Bonifacij je pisal jutrodeželskim škofom, da sodba apostoljskega sedeža je nedotikljiva, in kdor se ji ustavlja, se sam iz cerkve izloči.“ In tako tečejo dokazi dalje, da nekdanji Döllinger sedanjega ovrača. Knjižica ima 48 strani in je zanimiva in podučljiva.

Druga knjižica, še l. 1869 izdana pri Pustet-u, je: „Das Gutachten der Münchener Facultät über die Katechismusfrage beleuchtet von Jos. Deharbe S. J.“ Med prašanji, ki jih je parska vlada dala prevdariti bogoslovskima učilišema v Monakovem in Vireburgu, je tudi to, kaki vpliv binove dogme imele do ljudskega poduka, do katekizma itd. Kako so se monakovski gospodje o presoji Deharbovega katekizma osmolili, rekši, da Deharbov katekizem namerja: nezmotljivost edino in izločljivo na papeža prestaviti, — to kaže ta močno podučljiva knjižica.

„Das ökumenische Concil v. J. 1869.“ Period. Blätter itd. pri Pustet-u v Regenburgu. Ti listi obsegajo prav koristne spise, ki zadevajo vesoljni zbor. Na svitem je že pet sošitkov. Sploh pri Frid. Pustet-u prav dobre knjige izhajajo.

Letno sporočilo katoliške družbe je natisnjeno. Domači družniki ljubljanske dekanije ga dobivajo v družbini pisarnici (dopoldne od 10—12, popoldne od 3—5) zastonj po skazanji vstopnice. Zunanji dobé te sporočila po svojih dekanijah. Družniki, ki so lani mesca sušca ali nekoliko poprej plačali za celo leto, se opomnijo, da to leto se dokončá s koncem tekočega mesca.

Prihodnjo nedeljo se podasta v Rim iz naše škofije čč. gg. Jan. Potočnik, fajm. na Brezovici, in Tom. Kajdiž, kaplan na Dobrovi. Vzela bosta seboj denar, kar so ga dobri verniki po Danici zložili za sv. Očeta. Pač marsikteri bi šel rad z njima, ko bi mu okolišine dopustile.

Izverstne uršulinske šole v znotranjem in vnanjem oddelku so imele to polletje 1154 šolaric. Ravno doveršene spraševanja so kazale, koliko koristnega se otroci naučé v teh učilnicah.

Mlin za liberaluhe „Tagblatt“ hoče iz nedolžnega telegrama Strosmajera škofa do Kastovcev po vsaki ceni vstrojiti Strosmajera za liberaluha! Rekel je Strosmajer, da mu bo vselej sveta dolžnost ostati zvestemu svoji vesti in svojemu prepričanju. In Danici je ravno zadnjič njen zanesljivi dopisnik naznanil, da „je bil govor Strosmajerov poln katoliškega duha.“ Ne mara je „Tagbl.“ bral: poln liberaluhovskega duha, kaj-li?! Kdor zná tako kovati, ni čuda, da lažnjivi in umazani „Tagblatt“ piše.

Z Dolenskega. Sv. misijon. In vstal je naglema šum, kakor prihajajočega silnega piša, in je napolnil vso hišo. (Dj. ap. 2, 2.)

Nasledek binkoštnega silnega piša je bil pri aposteljnih, da so bili napolnjeni s sv. Duhom, ter so začeli govoriti in oznanovati prečudne dela Božjih rok. Pri poslušavcih pa je bil nasledek, da so vsi ostermeli ter popraševali: Kaj hoče to biti? Med temi stermečemi so bili pa prav različni. Ené je beseda aposteljnov v serce zbudila, ter so rekli: Možje, bratje, kaj nam je storiti? Po nasvetu Petrovem so storili in dalo se jih je tisti dan 3000 kerstiti. Drugi pa so stermé se po-

smehovali, ter zaničevaje rekli: Sladkega vina so pijani. (Berl. Dj. ap. II. pogl.) Ta odlomek sv. pisma se mi je potrebno zdelo tu postaviti, preden kaj več rečem od sv. misijona, kterege ne vem ničemur bolje in lepše priličiti kakor silnemu pišu sv. Duha prvi binkoštni praznik v Jeruzalemu.

Misijon! čudna reč in beseda. Nekteri ga spoštujejo in si ga želijo; drugi ga nič ne cenijo. Nektore že ušesa bolijo, če od njega le slišijo, drugi ga celó zaničevaje zasmehujejo. Veči del imajo pa le malokteri pravi zaumen od sv. misijona. Naj tedaj smem besedico več od tega reči; znabiti kdaj komu to ali uno služi.

Kaj je tedaj sv. misijon? Pervotni pomen, se vé, da je in pomeni poslanje — poslanstvo. V tem pomenu bi se misijon znal imenovati posebno, nenavadno poslanstvo božje. (Redni ali navadni poslanci božji so vsi duhovniki, zlasti duhovni pastirji.) Jaz bi pa sv. misijon rajši imenoval: Siln piš sv. Duha. (Dj. ap. 2.), ognjen govor Božji (Psl. 118); trombo sklicajočo: Vstani, kteri spiš, in razsvetlil te bo Kristus: Sonus spiritus vehementis. — Ignitum eloquim tuum. — Tuba sonans: Surge, qui dormis. Zakaj, res kakor piš in nevihta vse preplaši, kedar pa odneha, vse lepo zeleni in raste; tako dela v duhovnem pomenu sv. misijon. Kakor ogenj požiga ognjeni misijonski govor grešno sternišče. Kakor bo tromba angelska enkrat klicala mertve iz groba, tako kliče zdaj tromba misijonska: Vstani, kteri spiš — v grehu. In res vstane ne le deklica mlada, ne le mladenec, ampak tudi marsikteri Lazar, ki je ne le dnove, ampak tudi leta in leta v grobu pregrehe trohnel, ter bil mertev za Boga. Misijon, mi je enkrat rekel duhovnik, je kaj posebnega, — navadne resnice obudijo jok in stok po celi cerkvi. Pa res znabiti nikjer tako, kakor pri misijonu, grešnik spozná in iz dna serca kliče: Domine, si vis, potes me mundore; — Gospod, če hočeš, me lahko očistiš (Mat. 8.) (Dalje nasl.)

Z Dolenskega, 22. sveč. (Iz prijateljskega pisma.) Novice so pri nas take kakor veči del povsod: zima dolga in huda, da eden drugemu tožujemo, kdaj je že konec bo. Še celo enega farmana (na Prežganjskem) nam je hud mraz umoril. 26. pros. iz Litije nazaj domú gredé je zmerznil, drugi dan so mertvega dobili. Pa tudi pripovedujejo, da več fantov iz naše fare je na Hrovaškem potonilo unikat, ko je bila tako velika voda, da je bila cela Posavina pod vodo, kakor se je bralo; vendar do zdaj še prav nič gotovega ne vemo. Šli so na zimo tje doli žagat in druge dervarske dela opravljat. Stariši pa so doma vedno v velikem strahu in žalosti, če se bo to govorjenje poterdilo. Veči del pa tudi denar, ki so ga taki fantje iz Hrovaškega prinesli, ni imel nič teka, ali bi rekel, je hitro potekel, pa malo odvernil.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Č. g. Jan. Pristov, dekan v pokoju, je umerl 19. sveč. v Ljubljani; g. Mih. Mladič, fajm. v pokoju, pa 14. sveč. v Kranju. R. I. P. — G. Henr. Dejak, duhovni pom. v Polhovem gradu, je prestavljen v Soro. — Šentjurska fara poleg Kranja je 19. sveč. razpisana, ker č. g. Juri Košmerl pojde v pokoj.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. G. A. Hočevar 2 gl. Po preč. g. kan. P. Urhu 1 ces. zlat. — Neka oseba 1 gl. 40 kr. Neimenovana 1 terdnjak za 2 gld. st. den. — Nekdo 1 gld. sr. — Drugi neimenovan 1 gl. sr. — Neimenovana oseba 2 gld. sr. — Neim. 10 kr. — S Šentjošta 5 gl. — G. F. L. 5 gl. — Duhoven 1 gl.

Za mil. škofa Mraka. Duhoven 1 gl. sr. — G. F. L. 1 gl. G. tajm. Ant. Jakič 2 gl. (za 1 podobo.)